

Peklenica kao potencijalna turistička destinacija u Međimurju

Peklenica as a potential tourist destination in Međimurje

¹ Marina Gregorić ² Josipa Siketić, ³ Dajana Maria Horvat

¹ Međimursko veleučilište u Čakovcu, Bana Josipa Jelačića 22a, 40000 Čakovec

² studentica Međimurskog veleučilišta u Čakovcu

³ Srednja škola Novi Marof, Zagorska 23, 42220 Novi Marof

e-mail: ¹ marina.gregoric@mev.hr, ² josipa.siketic@student.mev.hr,

³ dajana.maria.horvat@mev.hr

Sažetak: *Predmet istraživanja ovoga rada je utvrditi potencijale Peklenice kao potencijalne turističke destinacije. Peklenica je selo u s okviru grada Mursko Središće najsjevernijeg dijela Republike Hrvatske. Utvrđen je značaj nalazišta nafte za sadašnje i buduće naraštaje, te uloga spomen-parka naftašima u prezentaciji Peklenice kao dijela turističke ponude Međimurja. U ovome radu analizirana je postojeća ponuda turističke destinacije, odnosno atrakcije. Metode istraživanja u ovome radu su povijesna, deskripcija, analiza, sinteza i kvantitativna metoda istraživanja putem distribucije anketnog upitnika. Anketni upitnik distribuiran je na uzorku od 100 ispitanika. Rezultati istraživanja značajni su za razvoj turističke destinacije Peklenice te su dani prijedlozi za razvoj ove buduće turističke atrakcije, odnosno destinacije.*

Ključne riječi: *analiza destinacije, nalazište nafte, Peklenica, turizam*

Abstract: *The subject of this paper is to identify potentials of Peklenica as potential tourist destinations. Peklenica is a village in the town of Mursko Središće in the north part of the Republic of Croatia. The significance of the oil foundations for the present and future generations, as well as the role of the memorial park for oilseeds in the presentation of Peklenica as part of the tourist offer of Međimurje, was established. This paper analyzes the existing offer of tourist destination or attraction. The methods of research in this paper are historical, descriptive, analysis, synthesis and quantitative research method by distributing*

the questionnaire. The survey questionnaire was distributed on a sample of 100 respondents. The research results are significant for the development of the tourist destination Peklenica and we gave suggestions for the development of this future tourist attraction or destination.

Key words: *destination analysis, oilfield, Peklenica, tourism*

1. Uvod

Peklenica je naselje/selo koje se nalazi na samom sjeveru Republike Hrvatske, a administrativno pripada gradu Mursko Središće u Međimurskoj županiji. Peklenica se nalazi uz rijeku Muru te je od grada Mursko Središće udaljena 3.1 km, a od glavnog grada županije Čakovca 11 km., dok su Križovec i Vratišinec susjedna naselja s kojima ima neraskidivu povijest. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine naselje Peklenica broji ukupno 1214 stanovnika. Iako u naselju trenutačno obitava starija populacija, trendovi pokazuju da se sve više mladih ljudi s obiteljima odlučuje da upravo ovdje započnu živjeti, a to je vidljivo u dijelu Peklenice koji nazivaju "Brezje" i "Pekel"(www.udu-mz.hr). Peklenica je svoje ime dobila po riječi „*paklina*“, "*pekel*", kako je narod nazivao naftu koju je koristio kao lijek i kolomajz za podmazivanje ondašnjih kotača zaprežnih kola.

Početak iskorištavanja nafte i prvi podatci o nafti uglavnom se vežu uz Pennsylvaniju (SAD), međutim postoji puno usmenih i pisanih dokaza koji upućuju na to da su ipak u Međimurju najstarija naftna polja u svijetu. O povijesti vađenja nafte u Hrvatskoj poznato je iz teksta Darovnice iz 1391. godine koja se nalazi u budimpeštanskom Arhivu iz koje se može utvrditi da je feudalna obitelj Čupor darovala pavlinskom samostanu pod Garićem zemljište Paklenicu, pokraj sela Peklenice. Nafta se također nalazila na popisu lijekova Božidarićeve ljekarne u Dubrovniku u 15. stoljeću, a prodavala se pod imenom „*Olio pettrolio*“. Profesor kemije Jakob Winterl iz Budimpešte 1788. godine izvijestio je da se uz potok Brodec kraj sela Peklenice u Međimurju nalazi prirodni izvor nafte. Međutim, zapis o pekleničkoj nafti datira još od ranije usmenom predajom, a prema zapisima turskoga putopisca Avlije Čelebije, grad Szigetvar iz 1566. godine bio je spaljen naftom iz Peklenice. Godine 1838. Peklenicu je posjetio Karoly Nedvitch koji je opisao izvor nafte na posjedu grofa Festeticha te je izvor dan u najam jednom ljekarniku iz Graza koji je iz nafte dobio očišćen destilat. To su bili prvi koraci u korištenju nafte (Lečak-Vratišinski, 2016, str. 112-113).

Stanovnici Peklenice i uže okolice naftu su isprva koristili kao kolomaz za podmazivanje ležajeve zaprežnih kola i poljoprivrednih strojeva i alata te za osvjetljavanje. Nafta ima i svoja

ljekovita svojstva koja su bila tada prepoznata, tako da su je koristili kao lijek protiv šugavosti, reumatizma i astme. Postoji zanimljiva priča u kojoj stoji da se osim za podmazivanje alata i kola koristila i u vojničke ratne svrhe. U sačuvanom izvješću natporučnika narodne straže stoji da su Mađari 1848. godine koristili slamu natoplenu u naftu kako bi zapalili drveni most na Dravi kod Varaždina, da vojska predvođena banom Josipom Jelačićem ne bi mogla osloboditi Međimurje. Predaja kaže da je most je gorio cijelu noć. (Kalšan, 2000, str. 101).

Ime koje se veže uz naftu i Peklenicu je grof Georg Festetics (*danas poznati kao grof Juraj Feštetić*). Grof Feštetić je bio prvi koji je prijavio istraživanje nafte na svom posjedu u Peklenici 20. kolovoza 1856. godine, a obnovio ga 10. kolovoza 1860. godine. On je prva osoba koja je na području Hrvatske dobila koncesiju za eksploataciju zemne smole, odnosno nafte. Niz godina nafta se vadila ručno iz plitkih okana dubine od 4 do 12 metara, do 32 litre po oknu na dan. Potom se u svijetu nafte javlja bečki poduzetnik Wilhelm Singer koji je izbušio u Peklenici 1884. - 1890. godine tri bušotine. Iz dviju plićih bušotina dobiven je bitumen, a iz treće bušotine koja je, ujedno, bila i najdublja, nafta. Iz tih bušotina se kasnije dobivalo čak 7169 litara nafte dnevno. Od 1900. godine do 1905. godine Singer je izgradio čak 31 bušotinu od kojih je samo šest bilo negativno. Singer je bio najveći međimurski naftni poduzetnik koji je utemeljio Medjimursko petrolejsko d.d.. Nakon okupacije prava na naftna polja u Međimurju preuzela je njemačko-mađarka tvrtka i nafta se vadila tijekom cijelog rata. Od 1919. do 1944. godine u Međimurju je ukupno bilo izbušeno 138 plitkih i 12 dubokih bušotina te su njih 55 % bile pozitivne. Vađenje nafte prestaje 1967. godine kada se poslije rata sjedište naftne industrije seli u Lendavu (SLO) te zbog prevelikih troškova eksploatacije, a premale proizvodnje, vađenje nafte prestaje (Lečak-Vratišinski, 2016, str. 113-114).

Da ne bi Peklenica ostala zaboravljena 2001. godine pokrenuta je inicijativa da se napravi spomen-park po uzoru na Mađarsku. Inicijatori su bili Koloman Cigut, Milan Oreški, Jerko Tarandek/stari naftaši Ivan Mikulić – predsjednik TZ, Željko Matiša – INA i Srečko Kramar (Lečak-Vratišinski, 2016, str. 115-117). U spomen naftašima i nafti u Peklenici je izrađeno je idejno rješenje, pripremljen je teren i apliciralo se na EU fondove. Tada se uspijeva uvrstiti naftna polja u Međimurju i izgraditi Spomen- park naftnog rudarstva, iako u manjem obimu nego što je bilo predviđeno, ali je napravljena odlična rekonstrukcija „trojki za lješkanje“, odnosno vađenje nafte (<http://www.tz-ms.hr>).

2. Opis istraživanja

Ovim istraživanjem prikazano je koliko je ljudi upoznato s ovim „crnim zlatom“ te su potaknuti ljudi na proširivanje svojega znanja o povijesti Međimurske županije i Republike Hrvatske.

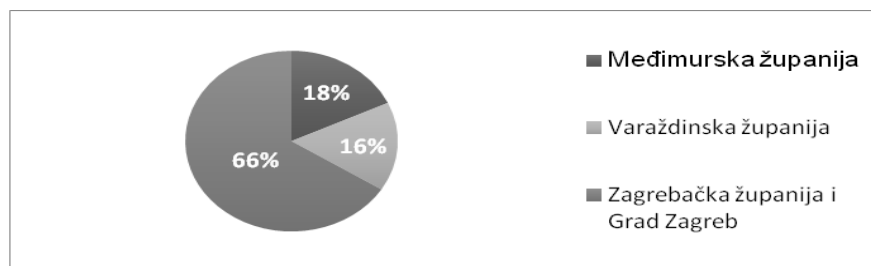
Za prikupljanje podataka, korištena je metoda anketiranja na uzorku od 100 stanovnika Međimurske, Varaždinske i Zagrebačke županije s Gradom Zagrebom. Anketni upitnik se sastojao od 15 pitanja zatvorenoga tipa kojima dobivamo osnovne podatke o ispitaniku: spol, dob, županiju stanovanja i stupanj obrazovanja, potom sljede pitanja o poznavanju pojmova uz Peklenicu i naftu i završno je pitanje je li ovaj anketni upitnik potaknuo ljude da posjete Peklenicu. Rezultate smo obradili i potom interpretirali u postotcima i brojčano i grafički ih prikazali. Anketa je provedena elektroničkim upitnikom i po popunjavanju 100 ispitanika anketa je zaustavljena.

Važno je napomenuti da se u izradi anketnog upitnika nismo koristili klasičnim pitanjima koji odmah sugeriraju na to da je Peklenica naselje u Međimurskoj županiji i da se neslužbeno vodi pod prvo nalazište nafte u svijetu. Cilj istraživanja je utvrditi koliko je ispitanika ikada čulo za Peklenicu, koliko ih je čulo za naftu u Peklenici, koliko je ona zanimljiva kao turistička destinacija te na taj način potaknuti i pokrenuti ispitanike da posjete Peklenicu istraže i otkriju dio naše povijesti.

3. Rezultati istraživanja

Istraživanjem turističke destinacije Peklenice putem anketnoga upitnika kojeg je ispunilo 100 ispitanika na području Međimurske županije, Varaždinske županije i Zagrebačke županije i Grada Zagreba dobiveni su sljedeći rezultati. Rezultati istraživanja u nastavku prikazani su grafičkim prikazima.

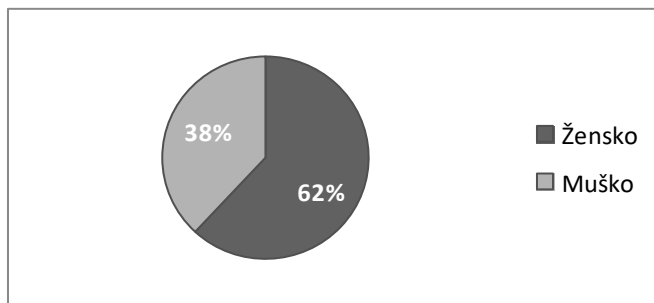
Grafikon 1. Iz koje ste županije?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Od stotinu ispitanika 18 ih je iz Međimurske županije, 16 iz Varaždinske županije i 66 iz Zagrebačke županije s gradom Zagrebom.

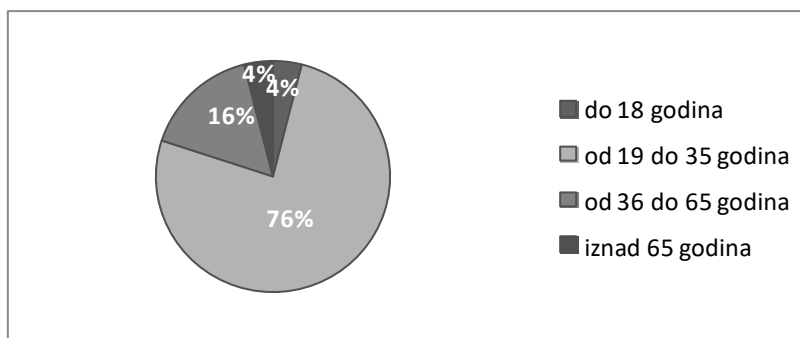
Grafikon 2. Spol?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Upitniku su pristupile 62 ispitanice i 38 ispitanika. Možemo zaključiti da je više ženskih ispitanica bilo zainteresirano uključiti se u anketni upitnik.

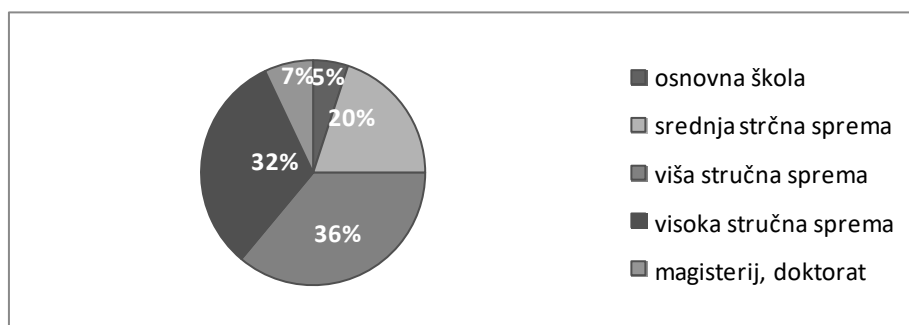
Grafikon 3. Dob?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Od ukupno stotinu ispitanika, manje od 18 godina imalo je 4 ispitanika, od 19 do 35 godina bilo je njih 76, od 36 do 65 godina bilo je 16 ispitanika, a iznad 65 godina bila su 4 ispitanika. Možemo zaključiti kako je najviše ispitanika mlađe dobne skupine do 35 godina starosti.

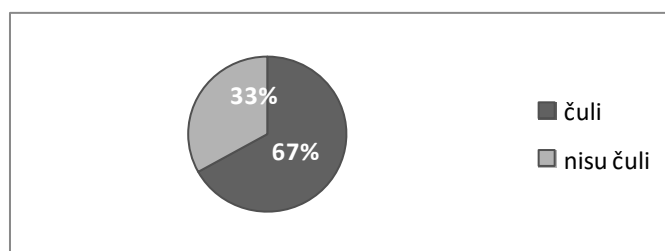
Grafikon 4. Stupanj obrazovanja?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Prema anketnom upitniku, osnovnu školu imalo je 5 ispitanika, srednju stručnu spremu imalo je 20 ispitanika, bacc/VŠS imalo je 36 ispitanika, mag/VSS imalo je 32 ispitanika, dok je titulu mr.sc/dr.sc. nosilo 7 ispitanika. Prema prikazanim podacima, najviše ispitanika je bilo više i visoke stručne spreme.

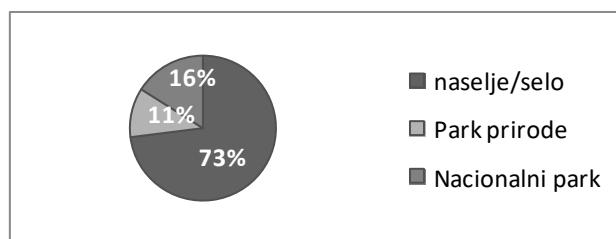
Grafikon 5. *Jeste li čuli za Peklenicu?*

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Na pitanje, *Jeste li čuli za Peklenicu?* 67 ispitanika je odgovorilo da su čuli, dok ih je trideset i troje odgovorilo da nisu čuli pa zaključujemo kako gotovo trećina ispitanika nikada za Peklenicu nije čula.

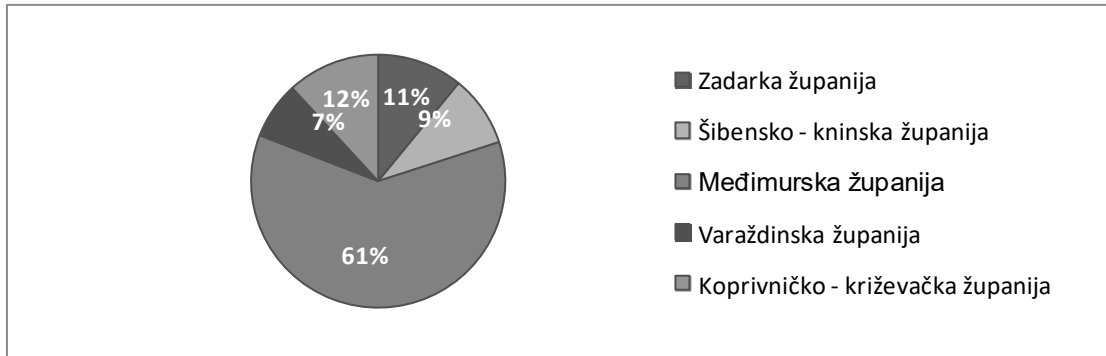
Grafikon 6. *Što je Peklenica?*

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

U anketnom upitniku je postavljeno pitanje *Što je Peklenica?* te su ponuđena tri moguća odgovora. Odgovor da je Peklenica naselje/selo dalo je 73 ispitanika, 11 ispitanika je odabralo odgovor da je Peklenica park prirode, dok je 16 ispitanika odgovorilo kako je Peklenica nacionalni park.

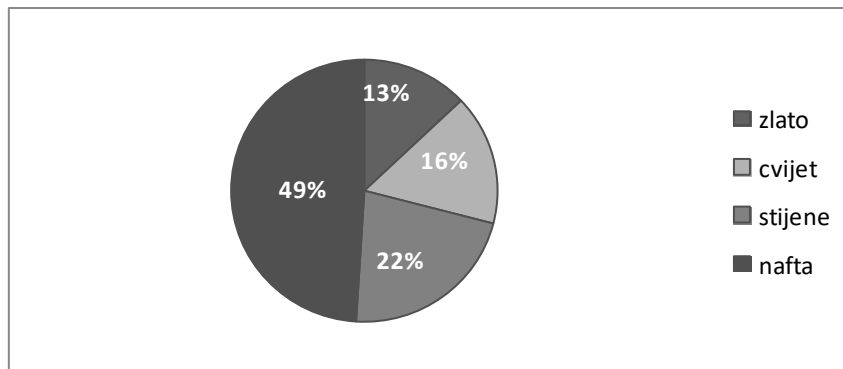
Grafikon 7. U koju županiju biste smjestili Peklenicu?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

U anketnom upitniku, 61 % ispitanika je svrstalo Peklenicu u Međimursku županiju, 12 % u Zadarsku županiju, 10 % ipitanika svrstalo ju je u Šibensko-kninsku županiju, a 8 % u Varaždinsku županiju. Možemo vidjeti kako je više od 50 % ispitanika dalo točni odgovor na postavljeno pitanje.

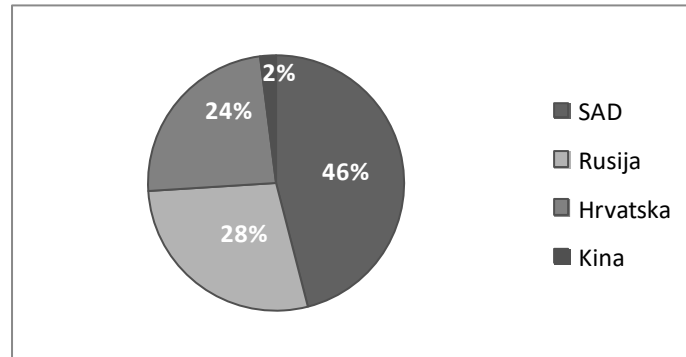
Grafikon 8. Što mislite koji je razlog da je upitnik vezan uz Peklenicu?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

U postavljenom pitanju *Što mislite koji je razlog da je upitnik vezan uz Peklenicu*, njih 49 % , odnosno skoro polovica ispitanika točno je odgovorila i odabrala odgovor da je upitnik vezan uz naftu. Uspoređujući ovo pitanje s prethodnim, možemo zaključiti kako je dio ispitanika zamijenio Peklenicu s Paklenicom jer je 22% ispitanika odabralo odgovor „stijene“, dok se 16 % ispitanika odlučilo za odgovor „zlato“, a njih 13 % za odgovor „cvijet“.

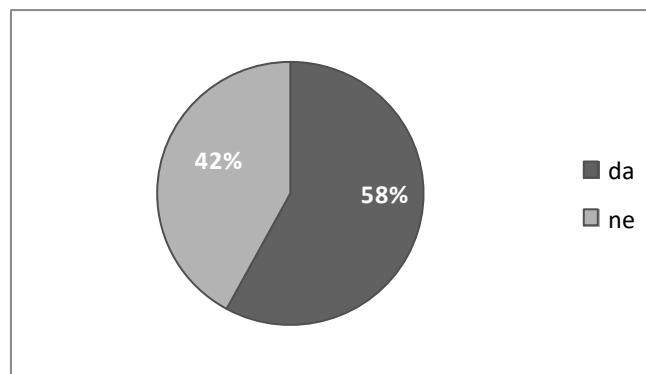
Grafikon 9. U kojoj od navedenih država nafta je pronađena prvi put na svijetu?

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Na pitanje o prvom pronalazištu nafte u svijetu, 46 ispitanika odgovorilo je kako smatra da je prvo pronalazište bilo u SAD-u, zatim 28 ispitanika smatra da je prvo nalazište nafte bilo u Rusiji, 24 misli da je bilo u Hrvatskoj, a 2 ispitanika su odgovorili da je prvo nalazište bilo u Kini.

Grafikon 10. Prva eksploatacija nafte bila je u Pensilvaniji, a ne u Pekenici?

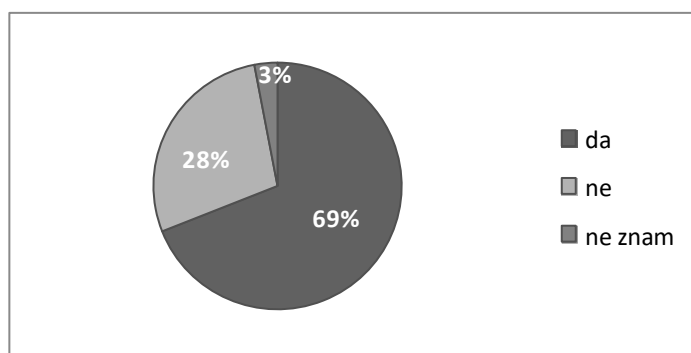

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

U anketnom upitniku, 42 % ispitanika potvrdilo je kako je prva eksploatacija nafte bila u Pensilvaniji, dok je negativan odgovor dalo 42 ispitanika.

Grafikon 11. *Je li ovaj anketni upitnik ponukao Vas da posjetite Peklenicu i da se malo više interesirate o njoj?*

Izvor: izrada autora prema vlastitome istraživanju

Na posljednje pitanje, *Je li ovaj anketni upitnik ponukao Vas da posjetite Peklenicu i da se malo više interesirate o njoj?* Na to pitanje potvrdno je odgovorilo 69 % ispitanika.

Na osnovu dobivenih podataka iz anketiranoga upitnika, možemo zaključiti kako još uvijek dosta ljudi nije upoznato s Peklenicom kao prvim pronalazištem nafte u svijetu, ali isto tako da Peklenicu mijenjaju s Nacionalnim parkom Paklenica. Iz dobivenih rezultata može se pretpostaviti da za Peklenicu znaju ispitanici koji su odgovorili da dolaze iz Međimurske županije, no iz ostalih rezultata vidljivo je kako Peklenica još uvijek nije prepoznata kao potencijalna turistička destinacija te kako većina ispitanih ne zna njezinu povijest, ali niti stanovništvo ne iskorištava potencijale koje ona nudi. Rezultati su očekivani i zbog vrlo sličnoga imena, nije začuđujuće kako ispitanici koji ne dolaze iz Međimurske županije pomisle na NP Paklenica. Pošto je u Peklenici samo pokrenut Spomen-park naftašima, a ostalih aktivnosti za turiste nema, nije ni čudo kako dio ispitanika nije još uvijek upoznat s Peklenicom kao potencijalnom turističkom destinacijom. S obzirom na to da je 69 % ispitanika zainteresirano posjetiti Peklenicu, potrebno je osim Spomen-parka naftašima pokrenuti i obiteljska gospodarstva kako bi se privukao što veći broj turista. Osim navedenoga, potrebno je pokrenuti dobru marketinšku kampanju tijekom koje bi se educiralo stanovnike Republike Hrvatske o Peklenici i njenom značaju za Republiku Hrvatsku. Iz rezultata ankete je vidljivo kako mnogi ne znaju da je Peklenica naselje i u kojoj županiji se nalazi pa bi dobro razrađena i ciljana marketinška kampanja mogla potaknuti razvoj Peklenice kao turističke destinacije jer se iz analiziranoga može zaključiti kako ona ima potencijala za to postati.

4. Peklenica kao potencijalna turistička destinacija

Turističke atrakcije mogu se podijeliti na prirodne i umjetne. Upravo po takvoj podjeli one predstavljaju i glavni razlog dolaska turista i izletnika. Sukladno tome, jedan od najtežih zadataka čovjeka, ali i njegova uma je stvoriti atrakciju koja će ispuniti želje turista, zadovoljiti njegovu maštu i razloge putovanja. Turistička atrakcija, sama po sebi, predstavlja svojevrsan magnet jedne destinacije, u slučaju Peklenice, govori se o nafti, povijesti nafte te izvoru kao atrakciji, a o Peklenici i o Međimurskoj županiji na lokalnoj razini govori se kao o destinaciji. Prirodno izвориšte nafte i duboka povijest atraktivna je sama po sebi, ali da bi postala poželjnom destinacijom potrebno se osvrnuti na popratne turističke sadržaje koji pružaju potpuno zadovoljstvo u destinaciji.

Tablica 1. *Popratni turistički sadržaji u Peklenici*

PEKLENICA	
Smještajni kapaciteti	0
Ugostiteljski objekti	3
Obiteljska poljoprivredna gospodarstva	DA
Manifestacije	Dani Peklenice

Izvor: <http://www.tz-ms.hr/>

Privatni iznajmljivači, hoteli, hosteli i ostali smještajni kapaciteti trenutačno se ne nalaze u Peklenici, točnije ne postoji niti jedan ležaj koji bi se mogao ponuditi budućim turistima, a to ujedno predstavlja i jako veliki nedostatak na putu prema turističkoj destinaciji. Prednost mjesta je da se ono nalazi u neposrednoj blizini grada Mursko Središće u kojem se nalaze smještajni kapaciteti gdje bi turisti mogli prenoćiti. Bitno je napomenuti da je prometna povezanost izvrsna, pa se prema tome može ponuditi smještaj u navedenom gradu u vremenu dok Peklenica, kao destinacija, ne počne ostvarivati svoje potencijale. Premda navedena kompenzacija smještaja ne predstavlja idealno rješenje, uz dobru organizaciju i menadžment, kompenzacija je izvediva i prikazuje se kao jedino trenutačno rješenje koje bi moglo zadovoljiti potrebe turista. Ugostiteljski objekti, točnije kafići i kavana nalaze se na području Peklenice, ali samim razvojem mjesta u smislu potencijalne turističke destinacije, ponuda bi trebala biti potpunija i trebalo bi je upotrijebiti. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja

trenutačno postoje na području Peklenice, ne pružaju smještajne kapacitete, ali prijedlog u smislu suradnje i potpore lokalnih vlasti i županije rezultirao bi povećanjem turističkih sadržaja za buduće, potencijalne turiste. Manifestacija koja se održava svake godine u mjesecu lipnju, u ukupnom trajanju od tri dana, sadržajno ostvaruje potencijal za razvoj destinacije. Lokalno stanovništvo i posjetitelji tradicionalno oživljavaju kulturu mjesta te ova vrsta manifestacije može biti kamen temeljac na dugoročnom putu prema turističkoj destinaciji. Turisti, koji putuju u destinacije koje se temelje na prirodnosti, traže i žele upoznati cjelokupnu destinaciju, krenuvši od njezinog stanovništva pa do lokalnih priča, običaja i tradicije.

Prirodni resurs, nafta i izvor, kao atrakcija prezentiraju se na prirodni način. Prirodna atrakcija sama po sebi nije dovoljna. Potrebna je ljudska ruka kako bi istu potencijalnu destinaciju oživjela. Proširiti vijest, uključiti marketing i promidžbu, oživjeti komadić povijesti, prezentirati, urediti, idealizirati - to su zadaće menadžmenta kako bi se ostavio krajnji cilj, privući turiste koji su željni i spremni uživati u prirodi i njezinoj moći.

Projekt pod nazivom: „Masterplan razvoja turizma Međimurske županije do 2020.“ svjedoči o tome da se Peklenici počela pridavati pažnja u smislu turističkog razvoja. Plan navodi kako je naftno polje sa sjedištem u Peklenici, obilježeni lokalitet od regionalnog značaja te se po pitanju tržišne spremnosti karakterizira kao poluspreman. U funkciji razvoja turizma naftno polje je navedeno kao posebna lokacija koja zahtjeva ulaganje u smislu rekonstrukcije. Peklenica je svoje mjesto zauzela kao sportsko- rekreacijska zona u kojoj se mogu zabavljati i izletnici kada govorimo o ključnim neugostiteljskim turističkim sadržajima. Nafta predstavlja turističku atrakciju koja se karakterizira kao industrijska baština (Telišman-Košuta i sur, 2016).

Međimurska županija sve češće ulaže u razvoj aktivne vrste turizma, odnosno u turističku ponudu koja je namijenjena osobama koje se i na odmoru žele baviti sportom i zabavom. Diljem županije proteže se niz cikloturističkih ruta koje povezuju Međimurje u jednu cjelinu. Više staza prolazi i kroz Peklenicu što jasno govori o povezanosti Peklenice s drugim turističkim ili neturističkim lokalitetima (Međimurske novine, 2017). Podatak o rutama i krajnji cilj razvoja destinacije upotpunjuju se na jedinstven način. Spojiti zabavu i sport s povijesti i kulturom pojedinog mjesta, u ovom slučaju Peklenicom, može rezultirati pozitivnom emocijom kod turista, čime bi se Peklenica mogla promovirati na jedan od najefektivnijih načina promocije i to je iskustvo korisnika.

Destinacijski menadžment je oblik otkrivanja, stvaranja, upravljanja, organiziranja i razvoja destinacije kao potencijalne ili novonastale turističke destinacije. Peklenica, odnosno menadžment ove potencijalne turističke destinacije, treba započeti proces ostvarivanja cilja od samog početka, od otkrivanja destinacije. Iako se iz prethodnih navoda može činiti da je ta faza započeta, zaključno stanje je sasvim drugačije. Kako bi turistička destinacije ostvarila pomak potrebno je uključiti što više promocije i što veći broj ljudi na lokalnoj razini, kao i turističku zajednicu. Novi turistički proizvod, popratni sadržaji, dodatno povezivanje s drugim turističkim sadržajima i smještajni kapaciteti potrebni su kako bi se potaknuo razvoj. Buduća turistička destinacija, Peklenica, ima prostora za razvoj i unaprjeđenje ponude no potrebna je angažiranost s više strana kako bi se isto i ostvarilo. Priroda koja okružuje Peklenicu ima veliki potencijal prema nastanku novih atrakcija, kao što su npr. zabavni parkovi i kampiranja. Čvrsto postavljanje ciljeva i plana razvoja su početak uspjeha. Potrebno je koncipirati sadržaj i odrediti ciljne skupine prema kojima se kasnije stvara ponuda. Putem marketinga i marketinških kanala potrebno je plasirati atrakciju na turističko tržište. Promidžbeni materijali u novinama, reklamni blokovi u emisijama, uključivanje u obrazovni sadržaj škole, uključivanje turističkih agencija, promoviranje atrakcije na društvenim mrežama samo su neke od preporuka kako približiti destinaciju turistima. Financijska sredstva, koja u ovoj maloj sredini, predstavljaju veliku kočnicu prema cilju, potrebno je prikupiti putem različitih kanala kao što su sponzori, donatori, uključivanjem turističke zajednice grada Mursko Središće, Hrvatske turističke zajednice, Međimurske županije te uključivanjem u privatno- javnoga partnerstva ili putem Europskoga fonda za razvoj.

Zaključno u razvoju Peklenice kao destinacije i nafte kao buduće atrakcije predlaže se sljedeće:

1. uključivanje turističke zajednice na lokalnoj razini i šire, kao i općine, grada i županije
2. čvrsto postavljanje ciljeva i plana razvoja (strategija i planiranje)
3. marketing menadžment
4. privlačenje finansijskih sredstava

5. Zaključak

Peklenica predstavlja dobar turistički potencijal za Međimursku županiju, no anketnim upitnikom dokazano je kako dosta ljudi još uvijek nije upoznato sa samim naseljem i njenom povijesti. Kako bi pokrenuli turizam u Peklenici, osim Spomen - parka naftašima, potrebno je

pokrenuti obiteljska gospodarstva te uvesti dodatne sadržaje koji bi zainteresirali potencijalne turiste. Također, osim navedenoga, potrebno je zatražiti sredstva iz EU fondova te uključiti lokalnu zajednicu i Županiju kako bi se potencijal ovoga naselja u potpunosti iskoristio. Zbog neinformiranosti ispitanika, ali moguće i većeg dijela stanovništva Republike Hrvatske koje ne živi na području Međimurske županije, poželjno je koristeći marketing educirati moguće turiste, kako se Peklenica ne bi povezivala sa NP Paklenica. Kada bi se potencijal Peklenice u potpunosti iskoristio te kada bi zajednica prepoznala njen značaj, ona bi mogla postati jedno od ključnih turističkih odredišta u Međimurskoj županiji.

Literatura

1. Kalšan V. (2000). Građansko društvo u Međimurju. Čakovec
2. Laček-Vratišinski I. (2016). „Početci eksploatacije nafte u Međimurju i Hrvatskoj“. U: Hrvatski kajkavski kalendar 2016. (ur. Hranjec Stjepan). Čakovec, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu
3. Službene stranice Turističke zajednice grada Mursko Središće. <http://www.tz-ms.hr> (29.04.2017.)
4. Ureda državne uprave u Međimurskoj županiji. (2012). „Upravno teritorijalni ustroj“. U: Međimurska županija u brojkama 2011. <http://www.udu-mz.hr/?task=group&gid=8&aid=259> (20.04.2016.)